

'Weg met het natuurfundamentalisme!'

NOUW COLLE

Nu het kabinet zijn pijlen richt op het Nederlandse natuurbeleid, staan overal partijen op die ook over een middelvinger blijken te beschikken. In een paginagroot interview in De Telegraaf (07/05/2011) spuwde Albert Jan Maat, voorzitter van LTO Nederland, zijn gal over het natuurbeleid. De agrarische sector zit namelijk totaal op slot, zo stelde Maat, door natuurwetgeving opgesteld door 'fundamentalisten die de natuur van 4000 jaar geleden terug willen'. De boerenvoorman is er klaar mee: 'Weg met het natuurfundamentalisme!'. Harde woorden, maar zijn ze ook waar? Die fundamentalistische natuurwetgeving van ons: hoe zit het daar eigenlijk mee?

Nederland is na de Verenigde Staten de grootste landbouwexporteur ter wereld. We importeren zevenmaal ons landoppervlak aan veevoer, bestemd voor koeien, kippen en varkens die het op 's lands bodem weer uit mogen schijten. Nederland heeft dan ook de hoogste ammoniakniveaus ter wereld en dat knelt met het behoud van natuurwaarden, waarvoor we een internationale verantwoordelijkheid dragen. Het is een probleem waarvan het kabinet zich bewust is en vormt de grondslag voor de enige groene investering in het regeerakkoord. Het kabinet maakt 120 miljoen euro vrij voor de reductie van stikstofemissie, nader uit te werken in de zogenaamde Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Uitwerking van de PAS is in volle gang, maar helder is inmiddels dat er nauwelijks aandacht is voor brongerichte maatregelen; de focus ligt op reductie van effecten. Het merendeel van het budget zal worden ingezet voor technische aanpassingen van stallen met bijvoorbeeld luchtwassers. Het idee is dat, als de emissie van een agrarisch bedrijf door technische ingrepen afneemt, het mogelijk moet zijn dat het bedrijf zijn veestapel weer laat groeien. Effectief hoeft de agrarische sector dus géén bijdrage te leveren aan de verbetering van onze luchtkwaliteit, in tegenstelling tot andere sectoren als vervoer en industrie. Terreinbeheerders veren op, omdat er waarschijnlijk ook wat budget wordt vrijgemaakt voor effectgerichte maatregelen in natuurgebieden, maar dat zal een fractie van het totaalbudget betreffen. Begrijp me niet verkeerd: de inzet op beperking van stikstofoverlast is prijzenswaardig, maar naar mijn smaak richt dit beleid zich wel erg eenzijdig op de verkeerde kant van het varken.

Die agrarisch georiënteerde aanpak van het stikstofprobleem is een goede illustratie van de 'rek en ruimte' die Natura2000 biedt bij de uitwerking van instandhoudingopgaven. En precies dat thema heeft politiek Den Haag de laatste jaren bovengemiddeld beziggehouden. Jarenlang hebben Kamerleden als Janneke Snijders (VVD) en Ger Koopmans (CDA) de discussie verziekt met het

beeld dat Nederland 'totaal op slot zit', doordat wij als 'braafste jongetje van de klas' ons land economisch ten val brengen onder de vlag van Natura2000. Het is een speerpunt in het regeerakkoord: rek in de Europese regelgeving zoeken en verzwarende nationale koppen schrappen ('nationale koppen' zijn niet door Europa vereiste, 'overbodige' natuurambities). Staatssecretaris Bleker liet het Planbureau voor de Leefomgeving er naar zoeken. Dat kwam in april met zijn bevindingen, en wat blijkt? Geen nationale kop te vinden. Ook Bleker zelf heeft inmiddels schriftelijk (12/05/2011) en in een Tweede Kamerdebat (18/05/2011) bevestigd dat hij verwacht geen nationale koppen aan te treffen bij de Nederlandse uitwerking van Natura2000. Nou ja, in een paar gebieden kan de verbeteropgave voor een habitat misschien worden teruggebracht naar een behoudsopgave, maar dan heb je het wel gehad. Citaat van de Staatssecretaris: 'Nederland [implementeert] de richtlijnen in het algemeen niet strenger dan nodig' (Kamerstukken II, 32 670, nr. 6). Qua aangewezen natuurareaal bevindt Nederland zich in de achterhoede van EU-lidstaten en er zijn ook niet meer kleine gebieden aangewezen dan bijvoorbeeld in Duitsland, Engeland of België. Bovendien benut Nederland de flexibiliteit die de richtlijn biedt volledig: voor het bereiken van een 'gunstige staat van instandhouding' kan meerdere termijnen de tijd worden genomen, bij een groot maatschappelijk belang kunnen maatregelen altijd doorgang vinden met compensatie en verplichtingen hebben betrekking op het gehele netwerk, niet op elk gebied. Zelfs over onze nationale kop bij uitstek, de EHS-gebieden die buiten Natura2000 vallen, is het Planbureau helder: 'Om de doelstellingen van de Habitatrichtlijn te verwezenlijken is bescherming van alleen de Natura2000-gebieden onvoldoende. [...] Er bestaat een Europeesrechtelijke noodzaak om voor de doelen relevante natuur ook buiten de Natura2000-gebieden te beschermen, met name in de EHS'. Kortom: geen nationale koppen. Als ons natuurbeleid is uitgewerkt door fundamentalisten, dan geldt dat voor het hele Europese natuurbeleid. Koopmans, die zich na jaren jammeren realiseert dat zijn geloofwaardigheid daarmee danig op het spel staat, hamerde er in de Kamerbehandeling met klem op dat Bleker verder zoekt. Zonder aansprekende nationale kop staan CDA en VVD toch akelig in hun hemd. Bleker heeft toegezegd om er nog eens met de stofkam doorheen te gaan (tot op afzonderlijk beheerplanniveau) en vraagt daarvoor extra tijd. Na het zomerreces komt hij met zijn definitieve evaluatie van het Nederlandse natuurbeleid. Ik ben benieuwd of het hem nog zal lukken om een aansprekend konijn uit de hoge hoed te trekken, maar het ziet er somber uit voor beleidsafkrakend Nederland: ons natuurbeleid deugt.

Als ons natuurbeleid is uitgewerkt door fundamentalisten, dan geldt dat voor het hele Europese natuurbeleid.

Bjørn van den Boom
Bestuurslid
De Levende Natuur